

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ג' סיון תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות פז | דף הכולל: כתובות כה.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ל"ב עד סעיף ג'.
מוסר: חפץ חיים - כלל ז' אות ה' עד סוף כלל ז'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פרק ד' 'ויש שימצא בכלל מבקשי הממון' עד 'אבל עניני אויביו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מי שלח את העשירי למנין לחורשה העלומה על אם הדרך? | כיצד מקשטים את הבית בפרחים לכבוד החג בשנת השמיטה? | התורם האלמוני שהכניס ס"ת לשיבת גאון יעקבי | איך אפשר 'לצלם' את חג השבועות? | 2415

קבלת התורה

"החזקוני ז"ל שמע בחלומו את קול אלוקים, בקול נעים ובקול דממה, אומר את 'עשרת הדברות'"

5 פנינים יקרים על מעמד מתן תורה

3. באיזה שופר תקעו

כתב הטור (אורח חיים סימן תיז) בשם אחיו הרב יהודה ז"ל שתקיעת שופר של מתן תורה היתה בשופר מאילו של יצחק. וכן כתב רש"י (כאן פסוק יג בד"ה היובל).
ובפרקי דרבי אליעזר (פרק לא) איתא דבר פלא, שאילו של יצחק נברא בששת ימי בראשית ביום שישי בין השמשות, ומגידו נעשו עשרה נימין בכינורו של דוד, ומעוררו נעשה האזור של אליהו הנביא, מקרן שמאל תקע במתן תורה, ומקרן ימין שהיא גדולה יותר משל שמאל, עתיד לתקוע בה לעתיד לבא במהרה בימינו, ועל שופר זה נאמר (ישעיהו כז יג): "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול".

4. הקב"ה אמר עשרת הדברות בניגון, והניגונים השונים לתורה נביאים וכתובים

בפירוש הרוקח על התורה (דברים ה יט) כתב חידוש נפלא, שעשרת הדברות נאמרו בניגון ובעימות קול, וגם יעקב אבינו ידע הניגון, והנביאים היו מתנבאים באותו ניגון.

1. בשעת מתן תורה נעשה כל שטח הר סיני ריק מאויר

במסכת שבת (דף פט ע"א) איתא, שההר שעליו ניתנה התורה נקרא "הר סיני", על שם נסים שאירע בו לישראל, וסיני הוא אותיות ניסי. ובספר "בן יהוידע" על מסכת שבת (שם, ד"ה שם הר) הביא דבר פלא בשם האריז"ל שאחד מן הניסים הגדולים שאירעו בהר סיני היה, שבשעת מתן תורה נעשה כל השטח סביב ההר סיני ריק מאויר, ובדרך הטבע אי אפשר להתקיים ולעמוד אפילו שעה אחת בלא אויר, ובני ישראל היו עומדים סביב ההר סיני בדרך נס בלא אויר כלל.

2. איזה קולות וברקים היו בשעת מתן תורה

ברבינו בחיי (כאן) הביא דבר פלא בשם רבינו חננאל ז"ל, שהקולות וברקים שהיו בשעת מתן תורה, לא היו קולות וברקים טבעיים, אלא קולות של מלאכי השרת המשוררים להקב"ה, וכן הברקים היו המלאכים עצמם. ולכן היה שם 'ענן כבד' כדי להבדיל בין ישראל והמלאכים, שאם היו ישראל רואים אותם היו נרעדים ונבהלים בראייתם.

ועוצם להעתיק ספר לימין בנו, והוא פתרון חלומי בנפשי נשבעתי, אני חזקיה, כי בחלומי שמעתי, קול אלקים מדבר עשרת הדברים, בנעם קול דממה לארץ ולדירים".

ומה שכתב עוד החזקוני הנ"ל ששמע את עשרת הדברות 'בקול נעים', היינו בקול נעימות של ניגון, וכמו שכתב הרוקח (ואתחנן ה יט, הובא לעיל אות ב) שעשרת הדברות נאמרו בניגון, עיין שם.

שוב מצאתי במכילתא (בפרשתנו, מסכתא דבחדש פרשה ד) שניתנה תורה בקול 'נעימה', וזה לשון המכילתא: "מלמד שנתן הקב"ה כח וגבורה במשה, והיה הקב"ה מסייעו בקולו, 'ובנעימה' שהיה משה שומע בו, היה משמיע את ישראל, לכך נאמר משה ידבר והאלקים יעננו בקול".

ועיין בספר ילקוט מעם לועז שמביא בשם מדרשים, שקול ה' הנשמע במתן תורה היה קול פלאי פלאים והרבה ניסים היו בו, ואחד מהם היה שקול אדיר וחזק שגרם זעזוע לכל העולם מקצה עד הקצה, נשמע לכל אחד ואחד כפי יכולתו, וכפי כוחו, וכפי הבנתו. ואגב יש לציין כאן למה שכתב בספה"ק "קדושת לוי: שמי שזוכה יכול לשמוע בכל חג השבועות את הקול המכריז "אנכי ה' אלקיך", ומתאמרא משמיה דהגה"ק רבי צבי הירש מליסקא ז"ע שאמר על דברי הקדושת לוי הנ"ל, שהדברים כפשוטם הם, ששומעים 'קול ממש'. והעיד על עצמו הגה"ק הנ"ל שגם הוא יודע שהוא אמת.

(ילקוט מתוך הספר אצרות פלאות התורה שמות בעריכת הרב זאב וולף זיכערמאן)

וזה מתאים עם מה שכתב החזקוני ז"ל בהקדמתו לפירושו לתורה: ששמע בחלומו את עשרת הדברות ב'קול נעים', היינו בקול נעימות של ניגון.

בענין ניגוני הטעמים של תורה נביאים וכתובים, כתב בספר חסידים (סימן שב). שהניגונים שלהם שונים זה מזה, וזה לשונו: "לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים (דברים יט יד), שתקנו הנגונים, שלא יאמר נגון של תורה לנביאים וכתובים, ושל נביאים לתורה ולכתובים, ושל כתובים לתורה ולנביאים, אלא כל ניגון כמו שהוא מתוקן, שהכל הלכה למשה מסיני, שנאמר 'יעננו בקול' (לעיל יט יט)".

אמנם גם כן נהגו בקהלות ישראל, שקריאת התורה היא בניגון אחד, וקריאת הפטרה בנביא היא בניגון אחר, וכן קריאת מגילות רות, קהלת ושיר השירים - מן הכתובים - היא בניגון שלישי, [ובדומה לניגון של כתובים הוא ניגון קריאת מגילת אסתר ומגילת איכה, אלא שזה בניגון של שמחה וזה בניגון של צער]

5. החזקוני ז"ל שמע בחלומו את קול אלקים, בקול נעים ובקול דממה, אומר את 'עשרת הדברות'

כתב החזקוני ז"ל בהקדמתו על פירוש התורה: ששמע בחלומו, קול אלקים, בקול נעים ובקול דממה, אומר את 'עשרת הדברות'. זה לשון החזקוני בנוסח פיוט וחרוזים: "ואני ידעתי אמונה אומן, גם לא בצדקתי ובשכל לבבי, צדקתי לערוך מערכת ספר במכתבי, כי בצדקת אבי הקטיר לאלהי העברים יד ימינו, נתן כח

הסיפור היומי

עכשיו צפה בעיה חדשה: אין לנו מניין. אחד הבחורים אמר:
"יש קבלה מהבעש"ט שכאשר יש תשעה יהודים תמיד מגיע העשירי". אבל מי יחליט פתאום להופיע בחורשה עלומה בסתם יום של חול? התחזקנו באמונה וחיכינו...

ולא תאמינו איזה 'עשירי' הגיע אלינו בתוך מספר רגעים... | לרגל יומא דהילולא של הבעל שם טוב הקדוש - חג השבועות

מצוידים בכל הנדרש לקיום הסעודה.

כשהגענו אחר הצהריים לאזור בית שמש, חיפשנו את הקבר אך לא מצאנו אותו. הסתובבנו כשעתיים ואין כל זכר לציין. לא רציתי להמשיך עוד בחיפושים, מכיוון שכבר התחיל להחשיך, ולכן החלטתי למצוא בזריזות מקום שיש בו שולחן וספסלים. הבחורים מצאו עד מהרה מקום כזה, וטרם התיישבנו לסעודה המתוכננת ביקשנו להתפלל מעריב.

עכשיו צפה בעיה חדשה. אנחנו רק תשעה, וחסר לנו עשירי למניין. אחד הבחורים אמר: "יש קבלה מהבעל שם טוב, שכאשר יש תשעה יהודים, תמיד מגיע העשירי". אם כך, כל מה שנותר לנו לעשות הוא לחכות לעשירי, שלבטח יגיע. אמנם זה לא נראה הגיוני כל כך. מי זה יחליט להופיע כאן דווקא עכשיו, בחורשה עלומה

אני גר בירושלים, ויש לי תפקיד בישיבה קדושה. ברחמי ה' נקלעתי למצוקה כלשהי וציפיתי מאוד לישועה. שמעתי שיש סגולה נפלאה, לערוך סעודת הודיה ולהודות על הישועה העתידית. סגולה זו נרמזת במלים "סעדני ואישעה", קודם עורכים סעודה ואחר כך נושעים.

החלטתי לקיים את הסגולה, ובאחד מימי חודש אדר קראתי לבחור מהישיבה וביקשתי ממנו שייטיע לי בארגון סעודה כזאת לכמה בחורים ביחד. נצא, ניטול ידיים, נסעד את לבנו ונזמר שירות ותשבחות לקל חי. ביקשתי מהבחור שהסעודה תיערך בסמוך לקבר של צדיק, ואז נאמר גם תהלים, וזה ירומם את כל המעמד. הבחור לקח עליו את המשימה, והוא בירר על מיקום מוצלח. נודע לו שיש קבר של צדיק באזור בית שמש, וכך יצאנו,

הוא נהנה ביותר לשמוע זאת, ואמר: "עכשיו אני כבר לא צריך לנוח. התפילה רעננה אותי לגמרי, ואני יכול להמשיך לנהוג. ערב טוב לכם". הוא נכנס לרכב, כמעט שיצא אל הכביש, ואחרי כמה דקות חזר.

"חשבתי על מה שאמרת", אמר היהודי, "לפני כמה ימים סיפר לי אחד מבני המשפחה שאנחנו נכדים של הבעל שם טוב. זה לא סתם שדווקא אני הגעתי. זה בזכות הסבא הקדוש. אני מרגיש שאני ממש שליח שלו. אולי זה אומר משהו".

התרגשתי יחד אתו. החלפנו בינינו מספרי טלפון, ומאז אנחנו בקשר. היהודי היקר הזה עושה כל הזמן צעדים קטנים אך משמעותיים בדרך אל היהדות. גם זאת קבלה בידינו מהבעל שם טוב - שכל יהודי הוא יקר אצל הרבוננו של עולם, לפחות כמו בן בכור שנולד אחרי שבעים שנה. והנכד של הבעל שם טוב עוד יתפלל הרבה בעזרת ה', ולא רק כעשירי למניין.

(גיליון השגחה פרטית)

בסתם יום של חול בשלהי החורף? התחזקנו באמונה וחיכינו. והנה, קול של מנוע נשמע. שני פנסים זורקים אלומת אור לעברנו, רכב מתקרב וממנו יוצא יהודי שאינו שומר תורה ומצוות עדיין. הוא רואה שכולנו מסתכלים עליו ומודדים אותו במבטינו, ואומר, "אל תיבהלו. פשוט, באמצע הנהיגה הרגשתי עייפות כזאת, שהרגשתי שאני חייב להפסיק את הנסיעה ולנוח. חיפשתי פינה שקטה ומצאתי אתכם".

נראה לי שאנחנו לא עונים לתואר 'פינה שקטה', אבל הוא בוודאי עונה לתואר 'עשירי למניין'. ביקשתי ממנו שיצטרף אלינו, והוא הסכים ברצון. שם כיפה על הראש, וענה אמן ואמן יהא שמיה רבא. ברוך השם, התפללנו במניין.

לאחר התפילה הודיתי לו ואמרת: היינו כאן רק תשעה, ואחד הבחורים אמר שקבלה היא בידינו מהבעל שם טוב, שכאשר יש תשעה יהודים יגיע העשירי. אתה העשירי שנשלח אלינו משמים, לפי דברי הבעל שם טוב הקדוש.

ענינא דיומא - חג השבועות

'תיקון', משניות או גמרא? במה יש לעסוק בליל חג השבועות?

בלילה זה. מאידך, יש שכתבו שעיקר העיסוק בלילה זה היא בתורה שעל פה.

ויש שכתב שאף מי שחשקה נפשו בתורה שבעל פה, יאמר תחילה את ה'תיקון', אך בחורים הלומדים בישיבה יעשו כהוראת רבותיהם.

[ביאורים ומוספים דרשו תצד, 3]

על פי הזוהר והאריז"ל יש לומר בליל חג השבועות את סדר 'תיקון ליל שבועות'; והחתם סופר נהג לאומרו יחד עם כל תלמידיו. מאידך, יש אומרים שאמירת ה'תיקון' נועדה בעיקרה עבור אלו שאינם לומדי תורה, אך הלומדים יעסקו כל אחד בענינו. ובנוגע ללימוד משניות - יש שכתבו שיש לעסוק בו לאחר לימוד תורה שבכתב; אך יש אומרים שאין זה נכון ללמוד משניות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כיצד ינהג הניעור בלילה לגבי ברכות התורה וברכות השחר?

אך לא יברך את ברכות 'אלקי נשמה', 'המעביר שינה', 'על מצות ציצית' על 'טלית קטן', וברכות התורה - שלגביהן נחלקו הפוסקים אם הוא מחויב בהן, ויצא ידי חובתו בשמיעה מאחר, (מלבד ברכת 'טלית קטן', שיוכל 'לפוטרה' בברכת ה'טלית גדול', אם הוא לובשה).

ובמקרה שישן ביום שלפני לילה זה במשך מחצית השעה ויותר - נחלקו הפוסקים אם רשאי לברך בבוקר את ברכות התורה.

[משנ"ב תצד, א; ביאורים ומוספים דרשו, 7-8; וראה שם, 6]

בזוהר הקדוש כתוב שחסידי הראשונים היו נעורים במשך כל ליל השבועות ועוסקים בתורה, וכבר נהגו כן רוב לומדי התורה. ומנהג זה הוא 'תיקון' לכך שישראל היו ישנים כל הלילה, והוצרך הקב"ה להעירם כדי לקבל התורה.

ומי שלא ישן כלל במשך הערב והלילה, יברך בבוקר את ברכת 'על נטילת ידים' לאחר עשיית צרכיו, יחד עם ברכת 'אשר יצר', וכן את שאר ברכות השחר מ'אשר נתן לשכוי בינה' עד 'הנותן ליעף כח'.

כיצד מקשטים את הבית בפרחים לכבוד החג בשנת השמיטה?

מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

איש זצ"ל דווקא היקל למעשה, באזור המרכז, באיסור "שמור ונעבד". ניתן לקנות צמחים ופרחים במשך שנת השמיטה במשתלות ובחנויות העומדות תחת השגחה למהדרין לענייני שמיטה.

2. אגרטל ובו פרחים, אינו מוקצה (דעת מרן הגרי"ש אלישיב והגר"צ אבא שאול זצ"ל), אולם אם יש שם ניצנים שלא נפתחו (כגון בשושן צחור, ציפורנים, סייפנים [גלדילות] וכדומה) יש לטלטלו בעדינות (שלא יגיעו המים למקום יותר גבוה). ואם נפל מתוך המים ענף או גבעול שפרחיו טרם נפתחו, אין להחזירו למים - שו"ע של"ו רמ"א ומשנ"ב.

יש לציין, שענפים ופרחים התלויים לקישוט על גבי קירות ודלתות, במידה ואינם קשורים בקשר או מודבקים - אינם מוקצה, ואם נפלו מותר להחזירם למקומם, בלא קשירה או הדבקה (שו"ת בצל החכמה).

3. אסור לקבץ מיני פרחים כדי לעשות מהם זר בשבת ויום טוב (אף בלא קשירה) כדי להניחם לנוי (שזירת זר), שיש בזה איסור תיקון מנא ומכה בפטיש (שו"ת אגרות משה ד, ע"ג).

1. נהגו לקשט הבית ובית הכנסת בענפי אילנות ועשבים זכר לשמחת מתן תורה (רמ"א), וכן כיון שבשבועות נידונים על פירות האילן, וכדי שנזכרם ונבקש עליהם (מג"א). אין לקשט בענפים גדולים משום חוקות הגויים (חיי"א בשם הגר"א במעשה רב, קצ"ה).

השנה בשנת השמיטה: מותר לקטוף ענפי אילנות ופרחים ממקומות שמותר לקוטפם, באופן שלא יהא בכך איסור זמירה [גיזום] הגורם לצמיחת הצמח [ל"אירוויי"]. היינו, לא לחתוך מאמצע הענף או הגבעול אלא קרוב למקום יציאתם מהצמח או קרוב לסוף הענף או הפרח.

ויש לדעת, שכל פרח או צמח ריחני יש בו קדושת שביעית, ואין להשליכו לאשפה כל עוד ראוי לשימוש וריחו נודף. כמו כן, בירושלים ת"ו החמירו מאז ומתמיד לאסור בשימוש "שמור ונעבד", היינו: כל תוצרת הארץ שעבדו בה באיסור בשמיטה או שנהגו בה כאילו היא רכושו של האדם, בשמירת כמויות גדולות ובהתנהגות בתוצרת כדרך הסוחרים בכל שנה [אמנם, מרן החזון

איך אפשר 'לצלם' את חג השבועות, להכניס לאלבום ולפתוח מתי שצריך?

הרב ישראל היימן

ישנה תופעה, היא כבר מזמן הפכה אצלנו להרגל ולדבר שבשגרה, תמונות... כל אירוע מצולם עד כלות, בכל הזדמנות המצלמה נשלפת ומתקתקת ללא הפסקה. ומי מדבר על שמחות משפחתיות, אם להורים שלנו יצא אלבום כמעט מלא לגמרי מהחתונה שלהם, היום אלבום זה רק לברית, הכמות של התמונות עולה בהדרגה עם הגיל והמצב... חלאק'ה, בר מצווה, אלבום מהישיבה קטנה, ועוד אחד וחצי מהישיבה הגדולה. אולי יש כאלה שלא מבינים מה פירוש המילה אלבום... זה כמו תיקיה של תמונות במחשב, רק מודפס... עלוני תמונות מגדולי ישראל ומכל אירועי השבוע והחודש נמכרים בכל דוכן, בקיצור ולעניין, חגיגה של תמונות. דור של תמונות. אפשר לדבר על החלק השלילי של העניין, אני דווקא בוחר להסתכל על הטוב. כולם רוצים לזכור, שגם אחרי זמן תישאר האפשרות לחזור ולהרגיש. השמחה הייתה כל כך מוצלחת, נחמד אחרי שנה או שנתיים לפתוח את האלבום להיזכר ולהרגיש שוב את השמחה. התמונות גורמות לאדם להרגיש ששום דבר לא עובר וחולף, כל מה שהוא רוצה נשאר לעד, לא נשכח, נכנס לארכיון. ויש לזה גם פן רוחני... הנה מגיע ובא חג מתן תורתנו! יום גדול ונשגב, אחד משלושת הרגלים בהם אנחנו מנסים כל אחד בדרכו לספוג אל קרבנו את ההשפעה הרוחנית הנשגבה היורדת משמים כל שנה מחדש. את השפע הזה אנחנו רוצים לשמר, לא לאבד. איך אפשר לצלם את שבועות, את ההשפעה, להכניס לאלבום ולפתוח מתי שצריך?

אכן, ידוע היה בצילו של המשגיח דישיבת חברון הגה"צ ר' מאיר חדש זצ"ל, שהיה מחדד תמיד, שהנה בנוהג שבעולם אדם שואל את חברו לאחר החג "איך עבר עליך החג?", אך טעות גדולה היא, משום שהחג לא עבר, הוא נוסף. האדם המשכיל סופג אל קרבנו את החג ומוסיף אותו ואת השפעתו לנפשו ולדרך עלייתו הרוחנית.

ואנו מתפללים ע"כ בכל תפילה מתפילות החג:

"והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום" - במילים אלו אנו מבקשים מאת מקדש ישראל והזמנים את ברכת המועד שתלווה אותנו הלאה ותיספג בנו ובנשמתנו לאורך ימים ושנים, שתישאר לנו בנפש כמו תמונה באלבום.

הבחנה נפלאה בביאור תפילה זו שמעתי מהרה"ג ר' יצחק מאיר גורא שליט"א ראש הישיבה לצעירים רמת שלמה: השורש ממנה נגזרת המילה 'והשיאנו' מופיע בתנ"ך בשלושה אופנים שונים:

האחד הוא מלשון משא ועול - "משא בני קהת"; מאידך שורש זה מובא גם כלשון מתנה - "ותרב משאת בנימין ממשאות כולם חמש ידות"; וכמובן גם מלשון נשיא וחשיבות - "ונשיא לבני ראובן".

והביאור בזה על דרך הדרוש, שבתפילה זו אנו מבקשים מהקב"ה 'להטעיני' עלינו את השפעת היו"ט, ואף אם לא בזכות, הרי שאנו מבקשים השפעה זו 'במתנה' מאיתנו יתברך, וביחוד בקשתנו שהמטען הזה והמתנה טובה הזו ישפיעו עלינו לאורך זמן 'לרומם' אותנו ולגדל אותנו בעבודתו יתברך.

לא סתם לעשות תמונות, לא סתם לשמור אלבומים, אלא שנוכל בכל עת מצוא לחזור אל ההרגשות, לחוש שוב את ההתעלות, למצות את התכלית של המשא הזה, של המתנה הנפלאה הזו.

נמצאים שלושת האופנים מתבארים בתפילה זו, "והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך". אמן כ"ר.

מבצע ענק לתקופה מוגבלת
 כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!
לרכישה 02-560-9000

עוגות גבינה - מתי מברכים עליהן 'מזונות', מתי 'שהכול', ומתי מברכים את שתי הברכות יחד?

מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

1. עוגות או עוגיות מבצק שמרים, פריך או עלים, הממולאות בגבינה, ובכלל זה עוגות שבסיסן פירורי בצק או ביסקוויטים ונאפו יחד בתנור, אף אם שכבת הגבינה עבה וגדולה, אם שכבת הבצק ניכרת לעצמה ונועדה ליהנות מטעמה בנוסף לטעם הגבינה - הברכה "בורא מיני מזונות" בלבד (משנ"ב קס"ח, מ"ד).

2. משטח בצק או עוגה בחושה [- טורט, שיש, לעקאך או רולדה] שנאפו בתנור, ולאחר הוצאתם הוספה להם שיכבה ניכרת של גבינה או שמנת מתוקה - מברכים עליהן שתי ברכות: "בורא מיני מזונות" ו"שהכול". ובכלל זה, עוגת "קרם שניט" [נפוליון], רולדה, פחזנית או "משולש" ביסקוויטים טעימים, שמולאו בשכבה עבה של גבינה או שמנת [לא רק מריחה דקה על הטורט או הרולדה] - מברכים עליהם 2 ברכות, "מזונות" ו"שהכול"

[והעירני חתני הרה"ג מאיר דב פוקס שליט"א, שיתכן שרולדה ופחזניות, אף שהמילוי שבתוכם עבה וניכר לעצמו, מכל מקום, כיון שהבצק והגבינה כרוכים ועוטפים ומעורבים זה בזה, אף שלא נאפו יחד בתנור, לכאורה אינם שונים מכל תערובת שיש בה אפילו מיעוט דגן, שמברכים רק "בורא מיני מזונות" בלבד. בשונה מעוגה שהוסיפו עליה מחוץ לתנור שכבה עבה של גבינה וכדומה, או גביע גלידה שטעים לעצמו, או ביסקוויטים עבים שביניהם גלידה, שאזי דינם כ"דובשנים שעליהם מרקחת" ומברכים 2 ברכות - ראה שו"ע רי"ב, ז].

3. עוגה המורכבת מגבינה, ומעריבים בגבינה קמח דגן, אם מטרת הוספת הקמח היא לעבות את נפח העוגה או להגביה בלבד, היינו "לדבק", אף שמורגש באכילה גם כן טעם הקמח - ברכתה "שהכול" בלבד. והוא הדין, כשבתחתית הגבינה שכבה דקה מאד של בצק שמטרתה רק להוות בסיס ומצע לגבינה שמעליה, ברכת העוגה "שהכול" בלבד. [אמנם, גם כשהשכבה התחתונה דקה, אם לאחר שאכל תחילה את כל הגבינה מלמעלה, כשהגיע לשכבת הבצק הדקה מעוניין לאוכלה - עליו לברך גם כן על הבצק, והיה ראוי לו להתחיל ולברך על הבצק תחילה - ראה שו"ע רי"ב, א ומשנ"ב קס"ח, מ"ו]. הייתה כמות הקמח רוב על הגבינה, נחלקו הפוסקים אם בטל הקמח, שהרי בעיקרו בא "לדבק", אך כיון שהוא הרוב וממיני דגן שמא ייחשב לעיקר, ולמעשה אין זה מצוי ועדיף להימנע מלהכין עוגת גבינה שהקמח שהוסף בה יותר מהגבינה (ראה שער הציון ר"ח, י"ג).

הערה: הקובע האם הדגן נועד ל"טעם" או "לדבק" - היא דעתו

של מי שהכין את העוגה, וכשאי אפשר לברר, בדרך כלל קמח הניתן בתחתית העוגה והוא ניכר לעצמו - נועד לתת טעם ומברכים רק "מזונות", וקמח המעורב בגוף העוגה - נועד לדבק" ומברכים רק "שהכול" (הגר"נ קרליץ זצ"ל ב"חוט שני" ברכות עמ' ר"ה-ר"ו).

ברכה אחרונה:

1. כל העוגות שמברכים עליהם "בורא מיני מזונות" או גם "בורא מיני מזונות", הרי שלעניין ברכה אחרונה, יש לבדוק אם אכלו מחלק הבצק [- המזונות] כזית [כ-30 גרם] תוך כדי אכילת פרס [4 דקות לרוב הדעות] - ואזי מברכים "על המחיה", ואם ברכו ברכה ראשונה גם על הגבינה [באופנים הנ"ל] - מברכים גם כן "בורא נפשות". אם אין בחלק הבצק "כזית", מצטרף חלק הבצק לשיעור הגבינה לברכת "בורא נפשות". כלשון מו"ר הגרש"ז אויערבך זצ"ל בהסכמתו לספר "מקור הברכה": "וגם אעיר את

כת"ר, שהאוכל כרוכית, בצק דק העוטף הגבינה או תפוחי העץ (שטורדל), אף שכיון שהבצק ניכר וניתן לטעם, מברכים תחילה רק "מיני מזונות", אבל כשסיים ולא אכל מחלק הבצק כזית, מצרפים אותו לשיעור לברכת "בורא נפשות" וכן דעת הגר"ע יוסף זצ"ל.

2. עוגת גבינה שעירבו בה קמח דגן למטרת נתנת טעם, ומורגש טעם הקמח באכילה, שברכתה הראשונה מזונות - לדעת רוב הפוסקים רק אם אכלו בוודאי מן הקמח כזית ב"אכילת פרס" מברכים "על המחיה", ואם לאו - מברכים רק "בורא נפשות. (ראה שו"ע ר"ח, ט ביאור הגר"א, דרך החיים, שערי תשובה וכן פסקו מ"ב שם, מ"ג וכה"ח, נ"ג-נ"ד).

הערה: בזאת עוגת גבינה שונה מכל שאר עוגות בחושות היטב עם שמן ביצים וסוכר [טורט, לקעך, "כושית" שיש], שלדעת המשנ"ב סימן ר"ח סעיף מ"ח עפ"י החיי אדם והחזו"א, מעיקר הדין יש לברך "על המחיה" על כזית מהעוגה, אף שבפועל אכל כמה גרמים בודדים בלבד מן הקמח, מכל מקום, כלשון הפוסקים: "כיון שהביצים השוקולד והשמן וכו' באים להטעים את הקמח ולהכשירו - נחשבים אף הם כמו הקמח, כיון שבלולה היטב מנהג העולם לברך "על המחיה" אפילו אכלו רק "כזית" מן העוגה. ובספר "הליכות ברכות" לגרי"א מלכה שליט"א דייק מדברי הפוסקים, והוסיף: "ולכתחילה טוב להיזהר שיהיה במה שאכלו מהעוגה, קמח בשיעור כזית, והוא בערך 70 גרם מהעוגה) [לגר"ע יוסף זצ"ל שיטה מיוחדת בזה, שרק אם הקמח שישית מכלל התערובת רק אז מברכים "על המחיה", ובספר "הליכות ברכות" שם עמ' קנ"ו האריך להוכיח שלא נהגו כן.

יום אחד הגיע מסגר לישיבה ובנה כספת בארון הקודש. לשאלת הבחורים הסבירו שיש יהודי שמכניס ס"ת לישיבה ומעונין שתהיה עליו שמירה טובה. לא גילו מיהו התורם, רק אמרו שזה יהודי שומר תורה ומצוות שגר ברחוב חזון איש...

כיצד נחשפה זהותו של התורם האלמוני שהכניס ספר תורה לישיבת 'גאון יעקב'?

שהיה אטר (מתוך הספר כאיל תערוג - עיני יור"ד).
וכך מספר תלמיד מאותם ימים: ביום בהיר אחד הגיע 'מסגר'
לישיבת 'גאון יעקב' ופירק את דלתות העץ של הארון קודש ובנה
בתוך הארון קודש כמין ארון מברזל כמו כספת. לשאלת הבחורים
מה יום מיומים? השיב הגר"ז ברלין שליט"א, שיש יהודי שרוצה
להכניס ס"ת לישיבה, אבל מעונין שיהא על זה שמירה טובה,
ולכן בונים את הכספת. על השאלה מיהו אותו יהודי לא קבלנו
תשובה, רק אמרו שזה יהודי שומר תורה"מ שגר ברחוב חזון איש...
לא העלינו על דעתנו מיהו אותו יהודי, וסוברים היינו שזה איזה
יהודי שגר ליד בית הקברות ברח' חזון"א.

לאחר זמן הודיעו שבער"ש קודש, בשעה 8:30 בבוקר תתקיים
הכנסת ס"ת מהחדר אוכל שבישיבה בקומה א' לבית המדרש של
הישיבה בקומה ג', במשך חצי שעה עד 9:00, כדי שלא יהיה ביטול
תורה. וסיפרו שהס"ת נמצא בבית רה"י הגר"ז שליט"א. בחדר
האוכל היה את החופה כבר מיום ה', ואכן התקיימה ההכנסת ס"ת
ביום ו' בבוקר בפרשת ויצא תשמ"ה.

אף אחד לא ידע מיהו בעל הספר תורה ... לאחר זמן הרגישו
הבחורים שבעצי חיים חרוטות האותיות ת.ש - מ.ש - ש.ג.ש
והבינו שזה שמות בני משפחת מרן. לאחר זמן נוסף העלה אדם
גדול שליט"א שהספר של רבנו, ורבי נחום ברנשטיין אמר לרבנו:
שמענו שהרה"י תרם ס"ת לישיבה, וענה רבנו: לא תרמתי, רק
הפקדתי, ואז נתברר הסוד.

רבנו ביקש שיגיהו את הספר מחסירות ויתירות, והגיהו כל יום
שישי אחת לשבועים [בגלל שהיה עוד ס"ת שקראו בו בתורנות]
ואכן נמצאה טעות בפרשת ויחי 'ואני נתתי לך שכם אחד', היה
כתוב 'לכם'. והסופר תיקן. ושאלו את רבנו האם מינה את הסופר
שליח לתיקון הטעות, וענה רבנו שזה עוד השליחות הראשונה
לכתיבת הס"ת [ודבריו מפורשים בגמ' בגיטין סג, ב ע"ש] (עטרות
לזכרון עמ' קח - ק ט).

אמנם לאחר שנים ששאלוהו לגבי הכנסת ס"ת לישיבת ארחות
תורה במודיעין עילית, האם לעשות בפרסום, אמר להם שכן,
ושאלו מ"ש מהצורה שהוא הכניס את הס"ת? והשיב: 'בדורינו
צריך את השמחה הזו ברחובות'.

(דחזיתיה, בתוך 'קובץ גיליונות' במדבר תשע"ט)

שח הגר"ש שטיינמן שליט"א בן רבנו הגראי"ל זצ"ל: תקופה
אחרי שגמר רבנו להשיא את ילדיו, הוא פנה אלי ואמר שכעת
יש לו קצת כסף ורוצה לקיים מצות כתיבת ספר תורה, וחשב
על הגר"ר ישי מנדל (שאז מסר שיעורים בישיבת תפארת ציון
בני ברק, והכירו עוד מאז שהיה מלמד בכפר סבא) שידע לכתוב
ס"ת. אבי התנה עמו שלא יכתוב לפני שמקבל כסף, אלא בכל
פעם שיצטבר לו כסף הוא ישלם, וכפי השווי של הכסף כך הוא
יתקדם בכתיבה. והתנה עוד במפורש, שכל הענין יהיה בסוד ולא
יודע כלום, וגם בתוך המשפחה לא רצה שיידעו מזה כלל. חוץ
מזה לא ביקש תנאים מיוחדים.

ואכן כך היה, מידי פעם אבי הביא לו כסף וכך במשך כמה
שנים הוא התקדם כל פעם עוד כמה יריעות בספר תורה, והיה
מביא לנו היריעות להגיה אותם. וישבתי עם אבי, עם תקון סופרים
(דוידוביץ), ואחד היה קורא מהיריעה והשני עוקב בתקון סופרים.
זכורני שפ"א מצאנו טעות כזו, שבלי לקרוא בקול את התיבות
היה לא שכיח לעלות על זה. זה היה בפרשת תצוה, שהוא טעה
וכתב שרשרות גבלות במקום שרשרות גבלות.

כשגמר את כל כתיבת הס"ת [ר"י רוזנטל תפר היריעות, והרב
הרשקוביץ מכר את העצי חיים, ותפרו מעיל נאה לספר תורה]
ביקש להכניס את זה לישיבת גאון יעקב, ובתנאי שלא ידעו שהוא
התורם. גם לא רצה שיהיה תהלוכה ומודעות ברחוב.

הביאו הס"ת לחדר אוכל של הישיבה והעלו את זה להיכל
הישיבה למעלה בשירים ושמחה גדולה. בני הישיבה שהבחינו
בהתרגשותו העצומה בעת הכנסת ס"ת, ושזלגו עינו דמעות שזכה
לכך, הבינו שזה ס"ת שלו.

וכן לא רצה לעשות סיום כתיבת אותיות ולכבד רבנים וכו'
כי לא רצה שום פרסום. זכורני, שאז איכשהו נודע הדבר לחמי
הגר"ח קניבסקי, ומאוד התפעל מזה ושאל אותי כמה פרטים
איך כתב, כי באותו הזמן עלה בדעתו גם לקיים מצוה זו. ומכיון
שהייתי מצווה מכבוד אב שלא לדבר מזה כלום, התחמקתי קצת.
רבנו ביקש לרשום ברמז בראשי תיבות את שם רעייתו הרבנית
והילדים על צידי עצי החיים, כדי שיהיה לסימן של מי הספר
תורה. [בצוואה כתב שהס"ת הוא רק שלו ללא שותפים]. וסיפר
רבנו שאת שש השורות האחרונות כתב בעל ה'קהלות יעקב' אפי

ובינתיים האישה מתקשרת שתשוב ברגע זה לבית כי הילדה הפכה על הרצפה את כל העוגות גבינה שהכינה לשויגער, ואין לך רגע פנוי לחשוב בכלל על היום טוב הגדול והנורא המתקרב ובא

מאת: מענדי ויזל

וכו' עד שהחליט שלא עוד והתחיל לדבר עם נור"ב על זה כבר ביום שני בשבת שזה עוד לא למעשה זה יותר קל, וביום שישי בבוקר התחיל להפריח לחלל האויר אמירות כאלה "וואו יש עוד 5 שעות ואני צריך להספיק כך וכך..." ובשעת מעשה שרצה ללכת לנוח עצם את העיניים חזק לבלתי לראות את כל הבלגן שיש במטבח וכו' עכ"פ לא נאריך אבל זה הצליח לו... אז על כרחך משם ראייה שאפשר לעשות שינויים בחיים... ובכן למעשה:

א. בקשה פשוטה מבורא עולם ליזכות לאור היום טוב.

אחי היקר אני יודע שאתה חי בדור של תוהו ובוהו נורא ואיום, אין זמן לנשום, אתה רץ לקחת את הילידים לגן ומשם רץ לעבודה ולסידורים וצריך להסתפר לכבוד יו"ט כי אתה נראה כמו נזיר אבל התור אצל הספר מתארך עד סוף הרחוב ובינתיים האישה מתקשרת שתשוב ברגע זה לבית כי הילדה הפכה על הרצפה את כל העוגות גבינה שהכינה לשויגער, ואין לך רגע פנוי לחשוב בכלל על היום טוב הגדול והנורא המתקרב ובא, רק באמצע המקלחת במקווה שם יש לך רגע לחשוב אתה נזכר פתאום מהמאמר הידוע של הרבי ר' ברוכל' ממעז'בוז' זי"ע שראש השנה זה א בילקע ארופ א בילקע ארויף (לחמנייה לפה לחמנייה לשם, היינו שבראש נידונין על הפרנסה) אבל שבועות הרי יחליטו בשמים כמה תלמד בשנה הבאה ולב מי לא יחד, אבל תיכף אתה כבר יוצא מהמקווה וממשיך במירוץ הבלתי נגמר שנגזר עלינו בעקבתא דמשיחא. אז ידידי היקר יש לי בשבילך עצה פשוטה עד למאד, ואל תזלזל בה כי היא פועלת נוראות ועצומות! פשוט מידי פעם בתוך כל הבלגן דייקא, עצור לרגע אחד והרם עיניך לשמים ותגיד "טאטע הטעימני טעם שבועות" זהו. זה הכל.

ואל ישיאך יצרך שכך לא מתכוונים לקבלת התורה, ובשביל להתכונן כראוי צריך לכל הפחות כבר בשבת מברכים לקום כותיקין ולסיים כל ספר התהילים בעמידה בלי הפסק. כי זה בדיוק ה'טעות הגדולה', לא מצפים ממך לזה, אתה לא מלאך זה עצת היצר הרע, אבל בינתיים פשוט תפתח את הפה ודבר אל אביך שבשמים בשפה שלך, טאטע ראה נא בעניי, אתה הוא יוצרי ואתה יודע יצרי, תן לי להרגיש טעם של קבלת התורה, תאיר לי את האור של שבועות, הרי גם הנשמה שלי עמדה שם למרגלות הר סיני.

תאמין לי ידידי היקר שהתפילה הזאת אינה חוזרת ריקם, אבינו היקר שבשמים הכל אצלו מאד פשוט, ביקשת = קיבלת! לא צריך לסבך את העניינים. אלוקים עשה את האדם ישר.

כשהייתי תלמיד בישיבה בשבוע זה קודם קבלת התורה היה 'מאצעב' רציני מאד, כל יום יש לו 'טיטל' (תואר) ראש חודש אה התחדשות, יום המיוחס, המשגיח מעורר 'רבותיי ביום הזה באו מדבר סיני, כאיש אחד בלב אחד...' שלושת ימי הגבלה פשטשש, אה מי לא מתכוון לקבלת התורה עם המאמר הנורא של השל"ה הקדוש על גילוי השכינה שהיה למרן הבית יוסף בשעת תיקון ליל שבועות, וכמובן כל חסידישער בחור שמכבד את עצמו אינו מפסיק בדיבור מ"ברכו" בליל שבועות עד "כתר" בתפילת מוסף... אבל אבוי, עברו אך כמה שנים בודדות והנה כל מה שמעסיק את מוחי בימים אלו זה הו לחודש הלועזי למניינם ה"י שאז יורד לי המשכנתא בבנק ועדיין אין לי כיסוי... נכון, נו בעזר השם בליל החג ניקח את ה'תיקון' ונלך קצת לבית מדרש, ובשנה זו יש סיכוי שאתנמנם קצת פחות כי זה חל במוצאי שבת וכידוע עמך ישראל סובלים אז מנדודי שינה, ואם אזכה לסיים את כל התיקון אז בכלל ארגיש שכבר יצאתי ידי חובתי לשנה זו ואפשר ללכת לאכול בשמחה את הבלניצ'עס ולשתות בלב טוב את השוקו וכן יהי רצון לשנה הבאה.

מה עם האקדמות, מה עם מגילת רות, מה עם עשרת הדברות בחיל וברעדה, מה עם איזה 'געפיל' (רגש) מיוחד ב"מנן ומאן הוא רחומך שפירא בריותא, ארום בגינה ספית מדור ארייותא"... ובכן, אם קראת עד פה ואתה חושב לעצמך מי זה ה'קל' הזה שאין לו שום רגש לדבר שבקדושה בעוונותיו הרבים, אז במחילת כבוד תורתך אין ברצוני חלילה למונעך חלילה או להפריעך מעבודתך הקדושה לקראת מעמד קבלת התורה, המשך הלאה בהכנה, שלושת ימים אל תיגש וכו', רק היזהר לעלות להר פן יחרסו וכו'.

אבל אם כן הצלחת לדאבונינו להזדהות לפחות עם חלק מהדברים הנ"ל, אז בוא ידידי ושמע עצתי הנפלאה איך אפשר לשנות את המצב, ואמנם אני האחרון שראוי להטיף מוסר למישהו אבל אני מדבר לעצמי כמובן ומי שרוצה יכול להקשיב. רק אציין שגם אם אתה משוכנע שאין סיכוי בגילך כבר לעשות שינויים אביא לך ראייה ממעשה שהיה, השבוע.

ישבתי באוטובוס ליד יהודי חכם שסיפר לי כדלהלן, שכידוע מה שהבעל עושה ביום השישי הראשון של השבע ברכות בבית זה התפקידים שישארו לו לאורך כל ימי חייו... אז היהודי הזה היה שבור מזה שמגיע כל יום שישי לבית מדרש אחרי השקיעה ובקושי מספיק מנחה ומקווה ומי מדבר על תנומה בערב שבת

ב. קבלת התורה בפשיטות ובתמימות בלי חכמות.

בליל ראש חודש סיון הזדמנתי לסעודת ראש חודש בבית המדרש החדש "אור התענוג" בביתר עילית של המשפיע הר' פנחס דוד ישראל בונקר שליט"א, ושמעתי ממנו דבר פשוט ביותר שנגע לי ללב מאד ואני רוצה לשתף אותך בזה.

לאחר שדיבר בהרחבה על כל ההכנה לקבלת התורה על פי קבלה וכו' וכל העניין שצריך לתקן בשבוע של ספירת מלכות וכו' ענה ואמר בפשטות - "בסוף כל אחד צריך לדעת שקבלת התורה זה לא דבר מסובך, זה בסך הכל לקחת את הסדרים הקבועים שיש לנו ולחזק אותם ביתר קביעות! ומי שיש לו יכולת יוסיף עוד סדר קבוע! ומי שעדיין אין לו שום סדר ישתדל לקבוע לו איזה קביעות עיתים דבר יום ביומו. זהו, זהו that's it (זהו זה) הקב"ה לא דורש מאיתנו משהו שאין אנו יכולים לעמוד בו, לא עליך המלאכה לגמור

ואי אתה בן חורין ליבטל ממנה. זה הקבלת התורה כפשוטו ממש! לחזק את הסדרים הקיימים ולהוסיף עוד חדשים כמה שאפשר

שיהיה ריאלי ויחזיק לאורך זמן. דאס איז דאס!"

ואסיים במה ששמעתי מהר' יעקב דב אולמן הי"ו (גם אם אתה לא מכיר אותו אני משתדל לומר בשם אומרו ולהביא גאולה לעולם...) בשם מרנא החפץ חיים זי"ע שמציין ההבדל בין הלומדים שלומדים כל היום צריכים לקבוע זמן ל'חזרה' אך ה'בעל בית' שלמד בבוקר קביעות עיתים יש לו את כל היום לשנן את זה... לקדש את המוח שלו בדברי תורה תוך כדי הבירורים שעסוק בהם לצורך פרנסה.. ממש א מחייה.

יהי רצון שנזכה לקבל התורה בשמחה ובשלימות בב' הידיים, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד. א פריילעכן יום טוב.

יומא דהילולא

הבית התחיל להתנועע כמו לולב והספרים נפלו מהארגזים. משמשי של האדמו"ר מיהרו בבהלה לחדרו ונקשו על הדלת. להפתעתם פתח הרבי את הדלת במנוחה כאילו דבר לא אירע...

תיאורים ממחיצתו של ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל בעת רעידת האדמה שאירעה במהלך ביקורו בא"י בשנת תרפ"ז | ליומא דהילולא, חג השבועות

נעים ולא ניתן לברך את הברכות 'שכוחו וגבורתו מלא עולם', לכן באה רעידת האדמה, כדי שניתן יהיה לברך עליה בשם ומלכות".

הגה"צ רבי יצחק הוברמן בספרו 'ברכה משולשת' מביא תיאור ייחודי שכתב חסיד אלמוני שהתלווה אל הרבי במסעו ונכח במקום בשעת רעידת האדמה, וכך הוא מספר:

"שלשה ימים קודם הרעש היה אדמו"ר ומסוגר ופניו היו בווערים כאש להבה ולא דיבר עם שום בן אדם, והאנשים שהיו עמו ראו אשר יהא חדשות בעולם, כי מעולם לא ראו אותו בווער ומתבודד כמו בימים הללו. גם בשבת הזה היה סגור ולא הניח אצלו שום אדם, רק השמש שהביא לפניו הסעודה, והשמש אמר שפניו בווערים עוד יותר מכל השבוע עד שנפל לחלשות מחמת הרעדה.

"גם בעת הרעידה היה סגור, וכאשר הבית התחיל להתנועע כלולב והספרים נפלו מהארגזים, התחילו לנקוש על דלת חדר אדמו"ר כי יראו שלא יאונה לו מאומה, ופתח הדלת במנוחה כאילו לא היה שום דבר, ואמר בזה הלשון: 'האט נאהר קיינעם נישט גשאדט', פירוש: לאף אחד זה לא הזיק.

"ובאמת הוא פליאה גדולה, שבעוד שהיו שם ז' מאות הרגוים לא היה לשום בר ישראל נזק אפילו באצבע קטנה. ולאחר איזה ימים שהייתה עוד הפעם רעידה קטנה, נתחבאו הערבים אצל היהודים, ממש כאשר היה במצרים".

(מתוך כתבתו של הרב שמעון טיקוצקי ב'המבשר תורני' במדבר תשע"ד)

במהלך ביקורו השלישי של הרבי ה'אמרי אמת' מגור בארץ ישראל בשנת תרפ"ז, פקדה את הארץ רעידת אדמה. הדבר היה ביום שלישי פרשת פינחס. אחר הצהרים התרחשה רעידת אדמה שהורגשה היטב בירושלים. עוד קודם לכן דיווחו העיתונים על רעידת האדמה הצפויה, אלא שהרגיעו את התושבים כי מדובר ברעידת אדמה קלה ואין כל מקום לחששות. כשהודיעו על כך לרבי נענה ואמר: "הקדוש ברוך הוא מביא רעידת אדמה כדי שיפחדו ממנו, ואילו אתם באים ואומרים שאין מה לפחד?"

את רגעי האימה והאנדרלמוסיה ששררו באותה שעה מטיב לתאר רבי פינחס לוי: "אחרי הצהרים היתה רעידת אדמה. מראה חוצות ירושלים היה כשדה מלחמה. מהומה גדולה. כולם רצים ואינם יודעים לאן. אותם שבבתי נסים חוצה, ומהרחובות נסים להיפך. אני ור' יודל כץ הלכנו אז לקנות כרטיסי אנייה בשביל אדמו"ר שליט"א. הלכנו תיכף לבית א"ש ואמר אשר הרעש הקיץ אותו משנתו ודומה כמו אוטובוס נוסע מתחת להבית ורוצה להפוך את הבית.

"בהאכסניה שלנו היה היזק גדול, ב"ה שלא הזיק לשום יהודי, כן לערבים. אחר איזה שעות היה א"ש בבית ר' מיכאל, ועמדנו שם בחדר והיה עוד פעם רעידה, אבל היה באופן קל ולא הרגשנו ככפעם הראשון.

"כשנסענו לטייל אחר איזה ימים אמר אדמו"ר שליט"א: 'בחול' לורד עתה גשם מלווה בסופות רעמים וברקים, כאן שורר מזג אויר

"זאז יעלו לרצון ביותר אמירת תהילותיו" - סגולת קריאת ספר התהילים בחג השבועות

והוא שיך לקבלת התורה.
 השל"ה הק במסכת שבועות (פרק נר מצוה), כשאומר את סדר תיקון ליל שבועות, כתב וזה לשונו: "רק בספר תהילים מאר גם כן המזמור 'השמים מספרים כבוד אל' (תהילים י"ט), ומזמור 'יקום אלקים' (שם ס"ח), וכל המזמור דתמני אפי (שם קי"ט)". - מזמורים אלו נסובים בעיקר סביב תורה.
 בספה"ק שער המלך (נעשה ונשמע פ"ז) מאריך בנחיצות הוספת המזמור ל"ט שבתהילים, וזה לשונו: "ובתיקון ליל שבועות נרשם כמה פרשת בתהילים שיאמר בליל שבועות, באתי להוסיף עוד שיהא החיוב לומר פרשה ל"ט "למנצח לידותון מזמור לדוד": על הדתות הניתנו לנו היא התורה כמו שנאמר "מימינו אש דת למו". וגם נאמר בפרשה זו הודיעני ה' קיצי מה שהיו שפתי דוד דובבות בקבר שדיבר מיום מיתתו וקבורתו וביום מתן תורה היתה גויעתו, ומהראוי להזכיר חסדי דוד הנאמנים ולבכות על מיתתו ביום הזה, ובאותו הפרשה יתעורר עצמו לבכיה, וביותר בהפסוק "שמעה ה' תפילתו ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש" עכ"ד. - ויוכל לפעול אז גדולות ונצורות
 (מתוך החוברת חכו ממתקים, פרשת במדבר - חג השבועות תשע"ח)

ביום ו' סיון - חג השבועות הוא יום פטירתו של נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה כפי שמובא בירושלמי (מסכת חגיגה פ"ב הלכה ג') והשאיר ירושה נפלאה, לנו לכל ישראל את ספר התהילים, שסגולתו רבה מאד.
 ובפרט ביומא דהילולא רבה, עת רצון עד למאוד לפעול ביום זה גדולות ונצורות. וכן כתב החיד"א: ומכיון שדוד המלך ע"ה נפטר ביום חג השבועות נוהגים לקרוא ביום זה את כל ספר התהילים שדוד המלך ע"ה חיברו (בספרו ברכי יוסף או"ח סימן תצ"ד). ובספרו מורה באצבע סימן ח' אות רכ"ה דנכון ללמוד התהילים בחג השבועות היות ויום דהילולא בחג השבועות ואז יעלו לרצון ביותר אמירת תהילותיו וכ"כ הגר"ח פלאג'י בספרו מועד לכל חי (סימן ח' אות ל"א).
 וכן כתב בספר בן איש חי (שנה ראשונה פרשת במדבר סעיף ו'): לימוד התהילים ביום השבועות הוא צורך גדול שבו נפטר דוד הע"ה ויעלה לרצון יותר, ולכן כל אחד ילמוד התהילים כולו ביום השבועות. בספר משמרת שלום (קאדינוב סי' ל"ט סק"ב) כתב: ובפרט יכון מאוד באמירת תמני' אפי' (פרק קי"ט) בליל שבועות - עפ"י פשוטו כי כל תמני' אפי הם בקשות להכנות התורה והמצוות,

שכח להדליק נר נשמה בערב שבת - האם יכול להדליקו ביום טוב?

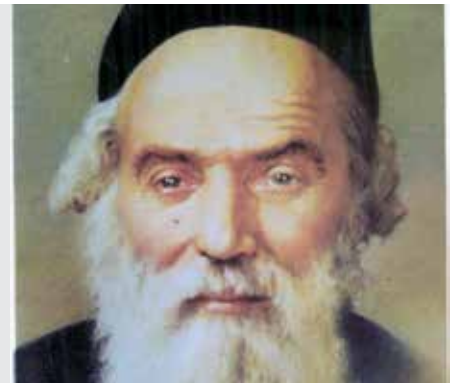

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

אור החשמל יש להסתפק אם זה מועיל לאור, וגם בספר הלכות חג בחג יו"ט פ"א פ"א פ"א כתב שדעת מהר"ם אש סי' נ"ו וקיצור שו"ע סי' צ"ח ס"א ודעת תורה למהרש"ם שאין להדליק נר נשמה ביו"ט רק ע"י גוי, שוב מצא שכן כתב הפמ"ג סי' קל"ב משב"ז סוס ק"ב שידליק רק ע"י גוי.
 ולגבי אבוקה להבדלה נחלקו פוסקי זמננו, שיתכן שיש בזה מעלה שמשמש לאורו, או שמ"מ אסור, כיון שאינו נצרך לו רק למצות הבדלה. ולמעשה השבט הלוי והגרי"ש אלישיב זצ"ל היו מברכים בורא מאורי האש על הנרות שהודלקו לצורך יו"ט.

שאלה: כיצד יש לנהוג בנר נשמה ביו"ט שחל במוצ"ש, האם יש היתר להדליקו ביום טוב? ומה לעשות אם שכחו להדליקו מערב שבת? וכן בדין יקנה"ז - יש שמוכרים אבוקה קטנה עם שתי פתילות כדי שיוכלו להדליקה לצורך הבדלה ותכבה כעבור זמן קצר, האם יש חשש להדליקה ביום יום כדין נר של בטלה? או שמא כיון שכונתו להנות מאורה מותר.
 תשובה: לגבי נר נשמה ידליק מערב שבת נר של 48 שעות, ואם שכח להדליק, הבה"ל סי' תקי"ד ס"ה כתב בשם הכתב סופר סי' ע"ה שידליק במקום שאוכלים או בבית הכנסת, ובזמננו שיש

מהי 'חבורת אנשי רשע'? האם דוקא כאשר הם מתכנסים בקביעות, או גם אם נקבצו במקרה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

וכמה אנשים נקראים 'חבורה'? בקונטרס מימי חיים כתב, שלכאורה כל שיש שני אנשים ומתדבק לדבר עמהם דבר גנאי וביחד יש ג' אנשים, כבר נחשבים חבורה [אמנם כתב להעיר, שהח"ח דימה קיום דין 'ובו תדבק' לתלמידי חכמים, לביטול עשה זה במתדבק לרשעים, ולכאורה במתדבק לת"ח מקיים עשה אפילו בת"ח אחד, וא"כ גם להיפך, ביטול העשה במתדבק לרשע יהיה לכאורה אפילו באחד, ולמה הצריך התנא 'חבורה של רשעים?].

אכן, יש שכתבו (רצונך חפצתי לאוין יא, עשין ו אות ח) שאם מתדבק לרשע בשביל רשעתו, או אל התלמיד חכם בשביל חכמתו, אז גם באחד נחשב חיבור, אבל אם נדבק לרשע סתם כחבר ושכן, וכן לתלמיד חכם, ולא כדי ללמוד ממעשיו - בזה צריך חבורת בני אדם כדי שיחשב שנדבק לרשעים, או לטובה - שנקשר צדיקים, והאריך להוכיח כן מדברי חז"ל בכמה מקומות.

בסעיף י"א מהפתיחה (לאווין) כתב ה'חפץ חיים, כי אדם שמדבק עצמו לחברה של אנשי רשע ובעלי לשון הרע כדי לספר להם לשון הרע ורכילות או לשמוע מהם, עובר גם על לאו של 'לא תהיה אחרי רבים לרעות', שהוא אזהרה שלא להסכים ולהתחבר עם עושי עוול, אף שהם רבים.

מהי ההגדרה של 'חבורת אנשי רשע'? האם דוקא כאשר הם מתכנסים בקביעות, או גם אם נקבצו במקרה? בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים בזה, כי בנתיב חיים כתב שאף בפעם אחת הם נחשבים חבורה של אנשי רשע, וכן מוכח מדברי הח"ח בבאמ"ח (לקמן עשין סעיף ו ס"ק ו) שכתב שדבר זה מצוי בחתונות, ולכאורה שם האסיפה היא בדרך מקרה, שהרי לא מצוי שאותם אנשים מתאספים באופן קבוע בכל חתונה לדבר דברי גנות ושחוק.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדרך היומי

איך אפשר להיות 'עניו מכל האדם'?

יבמות דף פז

מלחם ולא כל לחם

כמלאכי ה' צבאות, וא"כ היאך עמד בדעתו כי הוא הפחות מתוך כל האדם אשר על פני האדמה?
שאלה זאת שאל הגה"ח רבי אליהו ראטה זצ"ל את הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע, והשיב לו ר"ש כי משה רבינו היה בשמים במשך ארבעים יום וארבעים לילה, שם ראה גדלו וחשיבותו של כל יהודי ויהודי, ושפיר עלה בידו להתבטל בפני כל אחד ואחד.
(באר הפרשה)

ידועה תמיהת רבים ממפרשי התורה, האיך עלתה בידו להיות העניו מכל האדם, כפי שמעידה עליו התורה "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (דברים יב, ג) וכי לא ידע שהוא גדול מכל האדם אשר על פני האדמה, וכמו שנאמר (דברים לד, י) 'ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים', והוא היחידי מתוך כל יצורי אנוש שעלה למרום למשך ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האם ניתן לכתוב את הפרשיות של תפילין של יד על ארבעה קלפים נפרדים?

ואם בבית של ראש יש חלל אחד בלבד, או שבבית של יד יותר מחלל אחד - התפילין פסולות. אבל בנוגע לקלף - בדיעבד, אם יש בתפילין של ראש ארבע פרשיות הכתובות על קלף אחד, או שיש בתפילין של יד פרשיות הכתובות על ארבעה קלפים נפרדים - התפילין כשרות; וראה במקורות.

[שו"ע לב, א-ב, ומשנ"ב ו; ביאורים ומוספים דרשו, 5; וראה שו"ע מז]

בתפילין ישנן ארבע פרשיות: 'קדש', 'והיה כי יביאך', 'שמע', 'והיה אם שמע'. ודרשו חכמינו ז"ל מפסוקי התורה, שה'בית' בתפילין של ראש עשוי מעור אחד המחולק לארבעה 'בתיים' קטנים, וכל פרשה נכתבת על קלף נפרד, ומוכנסת לאחד הבתים; ואילו הבית בתפילין של יד, אינו מחולק ויש בו חלל אחד בלבד, וארבע הפרשיות נכתבות על קלף אחד, בארבעה עמודים - עמוד לכל פרשה.

איזו משמעות יש לתאריך הכתיבה של פרשיות התפילין?

ואם נכתבה, לדוגמה, פרשת 'והיה' לפני פרשת 'קדש', אי אפשר להשתמש בשתייהן לאותן תפילין, אך ניתן להשתמש בפרשת 'והיה' זו, יחד עם פרשת 'קדש' אחרת שנכתבה לפניה; וכן ניתן להשתמש בפרשת 'קדש' זו, יחד עם פרשת 'והיה' אחרת שנכתבה לאחריה.

[שו"ע לב, א, משנ"ב ב-ה, וביה"ל ד"ה וצריך; ביאורים ומוספים דרשו, 3-4]

את פרשיות התפילין יש לכתוב בסדר הבא: 'קדש', 'והיה כי יביאך', 'שמע', 'והיה אם שמע', בין בתפילין של יד ובין בשל ראש. ועל פי הקבלה, ראוי גם לכתוב את ארבע הפרשיות ברצף אחד, ללא הפסקה בדיבור, אך יש להיזהר שהנהגה זו לא תבוא על חשבון זריזותו וערנותו של הסופר. ולכתחילה, יש לכתוב את כל הפרשיות של יד לפני של ראש.

מהו הגודל הנדרש לכתובת האות 'ד' במילה "אחד"?

לגודל הכתב שבו נכתבות שאר האותיות בפרשה. וכן המנהג. ויש שכתבו, על פי הזוהר הקדוש, שיש למקם את האות ד' באופן שתחתית גג האות תהיה בקו מקביל לתחתית גג האותיות האחרות שלצידה. ובדיעבד, אם נכתבה האות ד' בגודל הרגיל - אין זה פוסל.

[משנ"ב לב, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

על פי מסורת הכתיבה של ספרי תורה, תפילין ומזוזות, האות ד' במילה "אחד" שבפסוק "שמע ישראל...", נכתבת בהגדלה יחסית לשאר האותיות. ועל פי כתבי האריז"ל, הגודל הנדרש הוא כגודלן של ארבע אותיות ד' קטנות; וכתבו הפוסקים, שאין בכך שיעור מדויק, מאחר וניתן לכתוב אותיות ד' קטנות עד מאוד, ולכן, למעשה, שיעור ההגדלה הוא - שהאות תהיה גדולה משמעותית ביחס

* אסור להניח תפילין בשבת וביום טוב, ואם מניחן לשם מצוה, עובר גם על איסור 'בל תוסיף'.
ונחלקו הפוסקים, אם מותר להניחן בצינעה שלא לשם מצוה.
* נחלקו הפוסקים אם דינן של התפילין בשבת הוא כ'כלי שמלאכתו להיתר', או כ'כלי שמלאכתו לאיסור'; ויש להחמיר, ובשעת הדחק ניתן להקל.
* לדעת השולחן ערוך והגר"א, בימי חול המועד אסור להניח תפילין לשם מצוה. וכן מנהג רוב ישראל בימינו. ולדעת הרמ"א, חובה להניחן, וכך המנהג בחלק מקהילות בני אשכנז בחוץ לארץ.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בהידוק רצועות נעלי 'סקוטש' - האם צריך להקדים את הימנית או את השמאלית?

התורה את השמאל על פני הימין - בקשר שבתפילין של יד. ואיטר יד, הקושר את תפילין של יד בימין, יקדים את הימין גם בקשירת הנעליים. ובחליצת הנעליים, יש להקדים שמאל לימין, מפני חשיבות הימין; למעט חליצה לצורך מצוה, כגון כהן החולץ את נעליו לפני ברכת כהנים.

[שו"ע ב, ד-ה, ומשנ"ב ה-ז; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

בלבישת הבגדים ובנעילת הנעליים, יש להקדים את הצד הימני לשמאלי, בשל חשיבות הימין, כפי שאנו למדים מדינים שונים בתורה הקשורים ביד, ברגל, ובאזון, שהם נעשים בימין ולא בשמאל. וכן ברחיצה ובסיכה, יש להקדים ימין לשמאל; אך ברחיצת כל הגוף, יש להקדים את הראש. אולם, בקשירת שרוכי הנעליים, או בהידוק רצועות הנעליים, יש להקדים את הנעל השמאלית, כיון שבנוגע לקשירה העדיפה

מ"ז לעומר

אני רוצה משקפיים ישנים...

ראש ישיבת מיר הג"ר נתן צבי פינקל הוצרך פעם להחליף משקפיים והוא ביקש מהאופטיקאי שהמסגרת תהיה בדיוק כמו המשקפיים הקודמים, תמה המוכר ושאל: "הרי היום יש סוגים טובים ואיכותיים יותר?" אמר לו רבינו: "אני חושש שמחר כשאכנס למסור את השיעור, מישוהו יבחין במשקפיים החדשים, ואולי אף ילחש זאת לשכנו, ויווצר מזה ביטול תורה..." (בכל נפשך - תולדות הגרנ"צ עמ' 219)

נזהר מאוד שלא להפריע לאחרים באמצע לימוד תורה, ואף לא לרגע קמן.

ג' בסיון | בשנת ד' אלפים תתקכ"ה, הגיע הרמב"ם בשלום לארץ ישראל ונדר את היום הזה ליום של ששון ושמחה והודאה

ביום זה במהלך פרעות מסעי הצלב בשנת ד' אלפים תתנ"ו, הגיע הפורעים לקהילת מגנצא וטבחו בכ-1400 מיהודי העיר, גדוליה וחכמיה הי"ד, והעלו באש את העיר. (וע"כ נתקנה קינת "מי יתן ראשי מים").

בשנת ד' אלפים תתקכ"ה, הגיע הרמב"ם בשלום לארץ ישראל ונדר את היום הזה ליום של ששון ושמחה והודאה, וכפי שכתב ע"כ: "בליל אחד בשבת בארבעה ימים לחודש אייר נכנסתי לים, וביום שבת, עשירי לאייר שנת תתקכ"ה עמד עלינו נחשול שבים לטבענו והיה זעף גדול בים, ונדרתי עלי: שני ימים אלו אצום בהם ואתענה בהם... ואצווה על בני לעשות כן עד סוף כל הדורות, ויתנו צדקה כפי כוחם... בליל אחד בשבת, ג' ימים לירח סיוון, יצאתי מן הים בשלום ובאתי לעכו ונצלת מן השמד והגענו לארץ ישראל. יום זה נדרתי שיהיה יום ששון ושמחה..."

יארצייט:

אף שהתפרסם לאחרונה שיום זה הוא יארצייט של רבינו הברטנורא ע"ה, אין לכך שום מקור מוסמך! (אוצר הגדולים ועוד).
ת"ץ: רבי יוסף ב"ר עמנואל אירגאס זצ"ל, מליוורנו-איטליה, בעל דברי יוסף, שומר אמונים, מנחת יוסף, מבוא פתחים, תוכחת מגולה ועוד.

תקס"א: רבי יעקב שמשון ב"ר יצחק שפירא זצ"ל, משפיטובקה, תלמיד המגיד ממעזריטש.
תרמ"ג: רבי מרדכי ב"ר יעקב עבאדי זצ"ל, מרבני חאלב ושכ' הבוכרים. בעל שו"ת מעיין גנים, נעים זמירות ועוד.
תרס"ד: רבי שניאור זלמן ב"ר ... הירשוביץ זצ"ל, אב"ד גולדינג.
תש"ד: רבי ישראל צבי ב"ר יהוסף רוטנברג הי"ד, אדמו"ר ור"י בקוסון, בעל אור מלא, ועמו נהרג בנו רבי אלטר חיים שלמה הי"ד.
תש"ד: רבי יצחק ב"ר מאיר רוזנבוים הי"ד, אדמו"ר בראחוב ובווישווה.
תשע"ז: רבי עקיבא ב"ר יצחק קיסטר זצ"ל, מר"י יד אהרן ובעל יקר תפארת.

חדש חדש חדש

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

**ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה**

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה